

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗАОЧНОЇ, ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА ВЕЧІРНЬОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ

Кафедра журналістики та філології

**ДОБІРКА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ
ДЛЯ МЕДІАПОРТАЛУ АТС: ІНТЕРВ'Ю
A selection of journalistic materials for the ATC media portal: interviews**

Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студентки спеціальності
«Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика»,
групи ЖТз – 72с

Ільченко Лариси Володимирівни

Науковий керівник:
Гаврилюк Інна Леонідівна,
доц. каф. журналістики та філології,
канд. наук із соц. ком.

Ільченко Л. В. Добірка журналістських матеріалів для медіа порталу АТС: інтерв'ю [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр; спец.: 061 – журналістика / Л.В. Ільченко; наук. керівник І. Л.Гаврилюк. – Суми: СумДУ, 2021. – 59 с.

У роботі представлені авторські інтерв'ю з творчими особистостями, що безпосередньо стикаються та перетинаються з культурологічною тематикою. Інформаційний продукт призначений для розміщення на медіа порталі АТС, режим доступу: <https://creativpodiy.com/>.

Ключові слова: інтерв'ю, метод інтерв'ю, жанр інтерв'ю, види інтерв'ю, портретне інтерв'ю, професійне інтерв'ю, інтерв'ю-знайомство, інтерв'ю-портрет, персональне інтерв'ю, культурно-мистецька тематика, культурологія.

ЗМІСТ

I Пояснювальна записка	4
ВСТУП	4
1. Теоретичні засади	7
1.1 Інтерв'ю в системі журналістських жанрів	7
1.2 Портретне інтерв'ю: жанрові ознаки	12
2. Обґрунтування необхідності створення інформаційного продукту на основі всеукраїнських видань.....	19
3. Специфікація інформаційного продукту	25
3.1 Структура	25
3.2 Зображення.....	25
3.3 Авторська ідея.....	28
4. Технічні характеристики.....	31
5. Список використаних джерел.....	32
II Інформаційний продукт.....	36
ВИСНОВКИ	57

I Пояснювальна записка

ВСТУП

Сучасний світ складно уявити без налагоджених та динамічно функціонуючих каналів масової інформації. Вони мають вплив на формування громадської думки. Тому від смислової наповненості медійних повідомлень багато в чому залежить поведінка людей у суспільстві: відносна стабільність або стан занепокоєння.

Журналістика стала інструментом створення особливого інтелектуального середовища, яке сприяє освоєнню суспільством всієї культурної спадщини, накопиченої людством за тисячоліття свого розвитку. Більш того, вона сприяє переробці цього духовного багатства у чітко усвідомлювану систему цінностей. Водночас журналістика робить культурну спадщину доступною для більшості людей і, тим самим, забезпечує спадкоємність культурних цінностей.

За результатами опитування Київського міжнародного інституту соціології, що проводилося у червні 2019 року в усіх регіонах України, окрім Криму та тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей, українці довіряють інформації (про стан справ в Україні та в світі), яку дізнаються з різних джерел: українських телеканалів, газет, інтернет-ЗМІ, соц.мереж. Майже половина респондентів (52%) вважають, що у більшості випадків вони здатні особисто відрізнити якісну інформацію від фейків [7]. А інші цього зробити не можуть.

Тому на журналіста, який працює в галузі культури, покладається глобальна відповідальність не тільки за відбір та подачу культурологічних фактів, тонке впровадження образів мистецтва та творчості в сучасну реальність, а також і знайомство з творчими особистостями та створенням їх яскравих емоційно-психологічних портретів [22, с. 93].

Журналістика, яка висвітлює проблеми культури, як ніяка інша професійна діяльність, має можливість сприяти вдосконаленню

взаємовідносин людини і соціуму, розвивати творчу, самодіяльну і самостійну особистість [20, с. 151].

Актуальність роботи полягає в тому, що саме жанр інтерв'ю приваблює своєю життєздатністю, інформативністю, відкритістю і ступенем сприйняття аудиторією для вирішення всіх цих завдань. Тому що «інтерв'ю» - це бесіда журналіста (репортера) з особою (чи групою осіб) найбільш компетентною у певному питанні або ж просто відомою особистістю, вченим, фахівцем, цікавою людиною **тощо** [14]. Тобто така інформація актуальна і завжди достовірна, тому що отримана з перших рук авторитетної в певній галузі особистості. До того ж створений журналістський матеріал буде відповідати найважливішим потребам аудиторії.

Мета: створити якісний інформаційний продукт в жанрі інтерв'ю з творчими особистостями з різних куточків України.

Для втілення поставленої мети необхідно вирішити наступні теоретичні та практичні **завдання**:

- дослідити, яким чином відбувається трансформація інтерв'ю з методу отримання інформації в журналістський жанр.

- розглянути в цілому види інтерв'ю;

- проаналізувати особливості портретного інтерв'ю;

- порівняти між собою за кількістю та тематикою і тим самим проаналізувати застребуваність матеріалів на культурно-мистецьку тематику, створених в жанрі інтерв'ю, у всеукраїнських інтернет-виданнях: «Дзеркало тижня», сайті суспільного мовника «Суспільне Культура» та електронній версії газети «Літературна Україна»;

- створити авторський доробок з трьох інтерв'ю;

- проаналізувати добірку власних матеріалів.

Об'єкт: добірка матеріалів, створених в жанрі інтерв'ю.

Предмет: інтерв'ю як журналістський жанр

Сфера застосування: інформаційний продукт виготовлено для медіа порталу АТС.

Практичне значення полягає в тому, що представлений матеріал можна використовувати під час викладання дисципліни «Журналістські жанри»

Структура кваліфікаційної роботи: включає у себе вступ; обґрунтування актуальності порушеної теми, мету створення та завдання, які потрібно виконати; загальні теоретичні аспекти інтерв'ю та персонального (або портретного) зокрема; аналіз журналістських матеріалів, створених в жанрі інтерв'ю на веб-сторінках видань: «Дзеркало тижня», сайті суспільного мовника «Суспільне Культура» та газети «Літературна Україна»; специфікацію творчого доробку, якій включає в себе: структуру, опис зображень та авторську ідею кожного з написаних матеріалів. А також безпосередньо творчий доробок, створений для медіа порталу АТС, список використаних джерел (40 позиції) та висновки.

Обсяг роботи – 59 сторінок.

1. Теоретичні засади

1.1 Інтерв'ю в системі журналістських жанрів

Інтерв'ю – жанр журналістики, що досить динамічна розвивається.

На сучасному етапі розвитку його можна зустріти в друкованих виданнях, онлайн-виданнях, на телебаченні, радіо, а також на різних інтернет-майданчиках.

Свій шлях у журналістиці інтерв'ю починало як метод отримання інформації, сутність якого полягає в здобутті новин і повідомлень шляхом усного спілкування суб'єкта (журналіста) з об'єктом (ньюзмейкером). В ролі ньюзмейкера, в залежності від необхідної інформації, може виступати політичний діяч, чиновник, вчений, митець або просто цікавий співрозмовник [23]. Від 80 до 90 відсотків необхідної інформації журналіст отримує завдяки цьому методу.

Таке призначення інтерв'ю зберігалось аж до середини XIX століття. Тоді журналісти, за підсумками бесіди з офіційними особами, передавали тільки суть розмови, практично не посилаючись на джерело. Так, президент А. Лінкольн, наприклад, проводив відверті бесіди з журналістами, відповідав на їхні запитання, але на той час жодне видання не публікувало журналістські матеріали, побудовані в формі інтерв'ю, з цитуванням висловлювань президента [12].

Лише в середини 1870-х років у печатних виданнях почали з'являтися висловлювання соціально-важливих співбесідників у вигляді прямих цитат.

А вже в 1890-і роки в газетах Нью-Йорка інтерв'ю стає одним з найпоширеніших жанрів. Журналісти беруть інтерв'ю у політиків, у Папи Римського, членів британського і німецького кабінету міністрів, іноземних візитерів.

Наприкінці XIX століття інтерв'ю починає поширюватися у Великобританії. Зачинателем жанру в Європі вважається, чех за походженням, щирий француз у своїй громадянській позиції, Генріх Бловіц -

кореспондент щоденної британської газети «Times». Він перший запроваджує інтерв'ю у тогочасні ЗМІ. А тим, що опубліковує інтерв'ю з німецьким канцлером Отто фон Бісмарком, французьким республіканцем Гамбеттой, румунським королем Каролом I, папою римським Львом XIII, Абдул-Хамідом та іншими, надає цьому жанру суттєвого політичного значення [3].

Початок XX століття у Британії ознаменувався прийняттям аудиторією друкованих видань інтерв'ю як жанру журналістики, вибудованому у вигляді запитань та відповідей.

Нова форма подачі інформації привертає увагу читачів вже не тільки до співрозмовника, але і до особистості самого журналіста. Професійні та особисті навички інтерв'юера: вміння побудувати драматургію інтерв'ю, легка іронія, а іноді сарказм, майстерність невимушено «виудити» інформацію у співрозмовника приваблюють читацьку аудиторію. Мистецтво отримати інтерв'ю у важливих персон підвищує соціальний статус журналіста та відокремлює його від видання, з яким раніше ототожнювали.

Поступово інтерв'ю набуває додаткового забарвлення та впевнено займає місце у палітрі журналістики жанрів. Все частіше термін «інтерв'ю» вживається у дефініції «це розмова журналіста з відомою або просто обізнаною в якійсь справі особою переважно на значущу тему, призначена для оприлюднення в мас-медіа у формі «запитань-відповідей» [10].

Потужним поштовхом до подальшого розвитку жанру інтерв'ю в Європі послужило ведення пропаганди під час Першої Світової війни. У післявоєнний період інтерв'ю швидко поширюється в пресі європейського континенту.

На території же сучасної України лише у 80 – 90 роки XIX століття з відміною цензури з'являються значно відверті, такі, що розкривають особистість, інтерв'ю з все більш значущими і цікавими персонами різних кіл: політичного, соціального, релігійного, театрального, літературного і таке інше.

Таким чином, в результаті природних процесів розвитку суспільства (збільшення читацької аудиторії, демократизації, свободи слова та інших), інтерв'ю для журналіста досі залишається універсальним, але не єдиним способом отримання інформації. І в той же час воно є одним з найпопулярніших журналістських жанрів.

Інтерв'ю як жанр визначає діалогічна форма подачі інформації. Основоположними ознаками цього жанру є:

- спрямованість бесіди на її поширення в ЗМІ;
- публічний характер розмови;
- співрозмовник - суспільно значуща фігура;
- особисте спілкування журналіста і респондента;
- питально-відповідна форма;
- двоадресність [26].

Суттєвою жанровою ознакою інтерв'ю є двоадресність. Журналіст, звертаючись до співбесідника, будує драматургію розмови з урахуванням того, що існує масовий адресат - аудиторія. Така ознака має більше значення на радіо та телебаченні, хоча там ефект достовірності події наочний, а в газеті ще треба створити ілюзію «прямого ефіру». Більша частина роботи журналіста лишається невидимою для читача:

- підготовка до інтерв'ю;
- побудова його логічної схеми;
- збалансування 2-х смислових центрів, а саме – «людина та її справа» та «проблема й людина, яка розуміє її сутність».

Створювати модель інтерв'ю досить складно, навіть якщо є для цього основа, бо самовільно можуть з'являтися додаткові ознаки, умови, обставини. Звідси і виникає таке розмаїття видів інтерв'ю.

Як зазначає кандидат філологічних наук Олена Швець, серед основних факторів, що визначають жанрову специфіку інтерв'ю:

- ступінь поліматичності;
- тривалість (обсяг);

- ступінь структурованості;
- обсяг особистісної інформації, що обговорюється;
- рівень інформації, що містить конфлікт;
- ступінь національної орієнтованості інтерв'ю;
- ступінь прямолінійності трактування інформації;
- схильність до домінування у спілкуванні;
- умови зміни ролей комунікантів [39, с. 18].

В свою чергу доктор філологічних наук В. Здоровега пропонує поділяти інтерв'ю на різновиди за тим завданням, яке вони виконують за призначенням:

- оперативно-інформаційні. Головна ознака - оперативність, точність;
- цікаво-розважальні. Визначальна риса - незвичність, інтригуюче-розважальне начало;
- пізнавально-аналітичні. Ключовий елемент - оригінальність, глибина і значимість суджень [10, с.170].

Такий поділ досить умовний та відносний. Зрозуміло, що глибинно-пошукові за змістом розмови теж можуть бути інтригуюче цікавими. До того ж інтерв'ю, яке традиційно більшість науковців зараховує до інформаційних жанрів, стрімко наближається до сфери журналістської аналітики, навіть художньо-публіцистичного мислення. М. Бахтін визначав інтерв'ю як публіцистичний інформаційний жанр, багатогранну рухому форму журналістики.

Існує ще один підхід до визначення різновидів жанру, якій ми розглядаємо, що ґрунтується на критеріях предметно-емоціональної спрямованості та залежить від форми викладу журналістської розмови, яка відбулася:

- інтерв'ю-повідомлення. Словник тлумачить його як лаконічний виклад бесіди кореспондента з компетентною людиною [14, с.107];

- інтерв'ю-зарисовка. Як зазначає той самий словник, цей вид інтерв'ю, окрім змісту бесіди, передбачає також розкриття обставин, за яких відбувається розмова [22].

Досліджуючи специфіку інтерв'ю, науковець М. М. Човганюк у своїй статті «Інтерв'ю в сучасному медіа-просторі: жанрова парадигма і дискурсивні ознаки» приходять до висновку, що інтерв'ю можна класифікувати відповідно до ступеня офіційності у діапазоні від найбільш наближеного до норм інтерв'ю-протокола до найменш передбаченого – інтерв'ю із «зірками» [38].

Виходячи з особистісних характеристик та якостей комунікантів, дослідники розрізняють інтерв'ю відповідно до статусно-рольового положення журналіста та респондента за принципом міжособистісних відносин: домінуванням та рівністю. Так політичному й протокольному інтерв'ю притаманна комунікативна ситуація «домінування», а у інтерв'ю із зіркою частіше демонструється «рівність» учасників бесіди.

Традиційно сучасні дослідники (М. Лукина, В. Здоровега, Г. Мельник, М. Шостак, О. Чекмишев, С. Муратов) розрізняють інтерв'ю за декількома усталеними ознаками.

В залежності від кількості осіб, задіяних у спілкуванні:

- інтерв'ю-монолог. Має вигляд суцільної розгорнутої розповіді. В передмові до неї обов'язково йде представлення респондента журналістом та озвучується тема розмови і одне вагоме питання для відповіді.

- інтерв'ю-діалог. Являє собою бесіду на рівних - наводяться судження як журналіста, так і його співрозмовника, що передбачає розкриття обох особистостей.

- інтерв'ю-полілог. Спілкування кількох (більше трьох) співрозмовників, де відбувається обмін думками на одну тему. Вони полемізують, можуть доповнювати один одного або заперечувати сказане. Тим часом читач має змогу поглянути на тему обговорення більш широко.

А також, в залежності від цілей, науковці виокремлюють:

– інформаційне інтерв'ю, що має на меті інформування про події та факти. Його різновидами є оперативне інтерв'ю (складова новинних матеріалів друку, інформаційних сюжетів радіо та телебачення), опитування на вулиці та бліц-інтерв'ю;

– інтерв'ю-розслідування, що спрямовано на глибоке дослідження певної події або проблеми;

- інтерв'ю–бесіда (креативне інтерв'ю) - різновид інтерв'ю, коли журналіст не просто посередник між героєм і читачем/глядачем/слухачем, а стає повноцінним співрозмовником завдяки спільній творчості;

– інтерв'ю-портрет, або професійне інтерв'ю. Героєм такого інтерв'ю може стати особистість, яка виявила себе у будь-якій сфері суспільного життя і користується популярністю серед широкої публіки.

Смисловий центр у трьох перших – обговорення певних подій, питань та проблем. Смисловий центр четвертого – знайомство. Разом з тим на газетній шпальті (в залежності від мети й теми зафіксованої бесіди, а також особистості того, хто дає інтерв'ю) неминуче відбувається контамінація ознак названих різновидів. Однак на перший план все рівно висувається один з двох смислових центрів: або соціально-психологічний портрет особистості (людина та її справа, людина та час), або аналіз актуальної події, соціального явища, суспільної проблеми (аналіз інформативний, експертний, проблемний) крізь призму індивідуальної, приватної думки авторитетної особи.

На практиці прийнято користуватися таким розділенням:

- соціально-психологічний портрет особистості;

- з'ясування точки зору авторитетної людини на актуальну проблему.

1.2 Портретне інтерв'ю: жанрові ознаки

Якщо поглянути на сучасну Україну (кінець ХХ – початок ХХІ ст.), то ми побачимо, що з розвитком глобальних процесів, змінилися вимоги та

вподобання споживачів журналістських публікацій (реципієнтів). Інтерв'ю як жанр журналістики стає одним з найпопулярніших та найуживаніших, оскільки має відкритий характер. Набувають популярності такі різновиди жанру інтерв'ю: аналітичне, «потік свідомості», портретне, бесіда тощо. Вони не лише несуть у собі інформацію про особу, подію, ситуацію, а й мають риси аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів [5].

Розглянемо такий різновид жанру інтерв'ю як портретне інтерв'ю більш детально. Розлоге поняттєве формулювання пропонує дослідниця М. Лукіна: «Портретне інтерв'ю – комплексний мовленнєвий жанр діалогічного типу дискурсу, який спрямований на розкриття своєрідного характеру співрозмовника для створення його психологічного портрету». До того ж, у своїх наукових роботах вона виділяє портретне інтерв'ю в окрему категорію. Та до низки, введених у теорію журналістики іншими науковцями, синонімів: «професійне інтерв'ю», «інтерв'ю-знайомство», «інтерв'ю-портрет», «персональне інтерв'ю» пропонує ще один «профіль – це інтерв'ю, сфокусоване на одному герої. Ним може стати людина, яка проявила себе в певній сфері суспільної діяльності та привертає увагу широкої публіки» [19].

При більш глибокому вивченні питання «портретного інтерв'ю» сучасні журналістикознавці поділяють його ще на декілька видів:

- за структурою та змістом:

1. лейтмотивне інтерв'ю. Респондента відразу підводять до певної теми, а потім свідомо спрямовують розмову так, щоб він не дуже відхилявся від генеральної лінії та слідував їй впродовж бесіди.

2. наративне інтерв'ю. Співрозмовника спочатку просять детально розповісти історію свого життя, бажано в хронологічній послідовності.

3. відкрите інтерв'ю. Під час нього медійник обирає роль «допитливого слухача» й у стилі повсякденної розмови ставить заздалегідь продумані запитання, які спрямовують бесіду в потрібному напрямку.

4. фокусоване інтерв'ю. Передбачає бесіду на чітко визначену тему [32].

- за тематикою:

1. подієве портретне,
2. біографічне портретне,
3. ювілейне портретне,
4. політичне портретне [15].

Ще однією специфічною ознакою інтерв'ю-портрету як жанру, є той факт, що події та факти з життя героя інтерв'ю розкриваються крізь повідомлення та думку обраного співрозмовника, що безпосередньо володіє цією інформацією. Отримання відомостей про персонажа від нього самого забезпечує відчуття достовірності та довіри аудиторії [29].

Тому, крім вище перелічених ознак жанру інтерв'ю, саме персональному інтерв'ю додатково притаманна ще й особистісність характеру бесіди.

Особливе значення мають запитання: чим правильніше вони будуть побудовані, тим тісніше буде налагоджений контакт між учасниками діалогу. М.М. Лукіна ділить питання на прямі та непрямі, відкриті та закриті, а також на першорядні та другорядні. При прямому контакті журналіста і його співрозмовника важливі не тільки запитання, а ще і місце зустрічі, зовнішній вигляд, тон ведення бесіди і ще багато додаткових нюансів. Чим комфортніше для респондента будуть умови спілкування, тим більше він почне відкриватися і довіряти людині, що веде з ним бесіду, відповіді будуть повні і точні. Саме це дозволить набагато глибше зрозуміти як читачеві, так і журналісту когнітивну репрезентацію стилю мислення співбесідника [30].

Задля цього журналіст має під час підготовки до інтерв'ю-портрету вивчити особистість героя. Потрібно якомога більше зібрати інформації. В першу чергу перечитати та переглянути всі його інтерв'ю, зустрітися з зацікавленими чи близькими до цієї персони людьми, а також проаналізувати його профіль у соціальних мережах. У процесі заочного знайомства потрібно виявляти теми, на які герой спілкується охоче, а на які не дуже, які запитання його відверто дратують, а які, можливо, ще донині ніхто не ставив. Дуже

важливо запам'ятовувати цікаві деталі з життя героя, аби перепитати про них під час розмови, і, тим самим підкреслити свою небайдужість, і підготованість саме до цього діалогу [27].

Ніколи не можна нехтувати підготовкою. Журналіст – режисер, керівник інтерв'ю, він повинен бути майстерним і вміти розставляти акценти між цікавими пунктами, які розкриватимуть особистість героя і слугуватимуть знаками довіри. А також бути освіченим у тій сфері, що безпосередньо стосується героя інтерв'ю. Наприклад, якщо персона портретного інтерв'ю: письменник або режисер, майстер по дереву або художник, поет або скульптор, актор або сценарист, краєзнавець або музикант - тобто людина творчої професії, то журналістові для вільного спілкування, необхідні знання з культурології, котра визначається як «гуманітарна дисципліна, що вивчає культуру як цілісну систему, різноманіття культур у просторі та часі, взаємодію культур, типи культур, закономірність розвитку соціокультурного життя, вираження в культурі людського буття, закономірності художнього процесу, історію ментальності» [40, с. 7] і «є інтегративною сферою знання, народженого в широкому багатоаспектному діалозі на перетині філософії, історії, психології, мовознавства, етнографії, релігієзнавства, соціології культури та мистецтвознавства. Базисом культурологічного знання виступають окремі науки про культуру, в межах яких досліджуються певні феномени культури» [16, с. 121]. Тобто журналіст в цьому жанрі повинен бути досвідченим фахівцем із високим рівнем ерудиції та інтелекту, здатним підтримати бесіду на будь-яку тему так, щоб у співрозмовника залишилося бажання спілкуватися з ним ще і бажати нової зустрічі.

Саме у відсутності таких знань та дилетантстві С. Семенов (редактор відділу культури журналу «Експерт Україна») бачить проблему сучасних журналістів, які намагаються спілкуватися з особистостями з культурологічної сфери. Багато хто з них ...«виявляють два головні недоліки. Перший - суб'єктивність, яка часто пов'язана з тим, що у журналіста не

вистачає знань про предмет. Але якщо з цим можна боротися досить легко, то другий недолік подолати складніше. Це відсутність контексту. Більшість публікацій і телесюжетів розповідають про ту чи іншу подію, не ставлячи її в контексті культурного життя в цілому, ні біографії конкретного персонажа. Вони розповідають про фільм так, як ніби у цього режисера не було інших робіт, ніби він не вчився у інших режисерів, і все це знімалося на безлюдному острові, а не в країні, у якій є своя історія і кінематограф...»[37].

Хто б не був ініціатором інтерв'ю, але головним при створенні матеріалу в жанрі персонального інтерв'ю завжди повинен бути журналіст. Від нього залежить, яку інформацію врешті-решт отримає аудиторія: чи дізнається вона щось нове, чи захопиться цим інтерв'ю і захоче дочитати/дослухати/додивитися до кінця, чи знайде в цьому діалозі тему для власних роздумів.

Виділяють три архітектонічні типи портретного інтерв'ю:

1. зорієнтовані на час. Такі інтерв'ю являють собою аналіз певного відрізка з життя персонажа: це може бути день, тиждень, місяць або все його життя. Початок і кінець такого портрету – відповідно ранок і вечір, понеділок та неділя, перший та останній дні місяця, народження та смерть;

2. сценорієнтовані. Дія таких інтерв'ю розгортається через зміну типових сцен з життя персонажа. До того ж перша вихідна сцена формує певне ставлення до особистості, потім у ході розмови це ставлення трансформується, а на завершення діалогу розкриває людину з іншого боку;

3. літературні.

Додамо, що композиційні елементи портретного інтерв'ю практично не відрізняються від класичного літературного твору: зав'язка, кульмінація, фінал (розв'язка). Однак емоційне навантаження під час бесіди непрямолінійне. У портретному інтерв'ю є не лише кульмінація, а кілька підйомів, загострень, що дають змогу тримати респондента в тонусі й підтримувати увагу глядача. Вступне слово (зав'язка) в якому журналіст наводить максимум аргументів, що персона значуща та цікава, і бесіда буде

нетривіальною. Та вирішальне слово журналіста (фінал) – оцінка того, що відбувається.

Побудова портретного інтерв'ю залежить від послідовності запитань і смислового зв'язку між ними. Існує два основних її типи:

- вільна. В ній порядок запитань (або цілих блоків) довільний, можлива їхня перестановка;

- імпровізована бесіда. В цьому випадку запитання залежать від попередньої відповіді, у наслідок чого поміняти їх місцями не представляється можливим, оскільки вони впливають одне з іншого.

На практиці частіше використовують ще один тип композиції – змішаний, тобто поєднання вищевказаних варіантів [10].

До того ж, науковці-журналістикознавці виокремлюють елементи, з яких складається інтерв'ю - портрет:

- найважливіші етапи життя персонажа (обставини народження, вибір професії та перші кроки у ній, створення родини, пік кар'єри та інше);

- цікаві випадки з життя персонажа;

- його коментарі;

- спостереження автора;

- спостереження тих, хто знає героя;

- новинна зачіпка [19].

Інтерв'ю-знайомство, як правило, носить більш абстрактний характер спілкування. Тут відсутня спрямованість на певну подію чи факт. Структуру бесіди визначають наступні чинники: особистість співрозмовника, рівновага між ступенем абстрактності й конкретності обговорюваних тем, їх позачасовий характер [11]. Темою бесіди в такому інтерв'ю може бути обговорення сенсу життя, де біографічні деталі з життя героя можуть спонукати до найбільш розлогих, узагальнюючих висновків. Головним, для цього типу інтерв'ю, є сама особистість співрозмовника, а також його думка.

Але матеріал, створений в жанрі інтерв'ю, не існує окремо. Він зобов'язаний вписуватись в контекст видання. Тому в процесі ознайомлення з

публікаціями у читача повинна складатися повна картинка, тобто створюватися своєрідна система, в якій смислові одиниці (матеріали) представлені не лише в традиційній, лінійній послідовності, а в режимі сопредставленості як втілення смислової єдності всіх можливих стикувань таких одиниць – відтак створюється гіпертекст [4].

Така система виникає в результаті синтезу всіх опублікованих протягом великого часу журналістських текстів (незалежно від того друковані це ЗМІ чи електронні). При цьому формування такого гіпертексту може бути як цілеспрямованим, так і спонтанним [24, с.70].

Також завдяки конвергенції в журналістиці та розвитку інтернет-технологій з'являється можливість створювати інтерв'ю-знайомство у форматі мультимедійної історії. Тим самим збагатити питально-відповідальну форму бесіди журналіста з будь-ким за рахунок аудіовізуальних та ілюстративних фрагментів. Така форма подачі інтерв'ю дозволяє дізнатися інформацію з тексту та отримати наочне уявлення про співрозмовника, завдяки фото-, відео-, аудіоелементам [34].

2. Обґрунтування необхідності створення інформаційного продукту на основі всеукраїнських видань

Для того щоб з'ясувати, наскільки жанр інтерв'ю поширений в інтернет-просторі, а точніше в інтернет-медіа різної спрямованості, нами були проаналізовані інтернет-видання «Дзеркало тижня», новостворений сайт суспільного мовника «Суспільне Культура» та електронна версія газети «Літературна Україна».

У першу чергу нас цікавили інтерв'ю з творчими особистостями, що реалізують свою життєву активність у царині культури та мистецтва.

Інтернет-видання «Дзеркало тижня» (режим доступу: zn.ua) – це українське суспільно-політичне онлайн-медіа, що з'явилося в інтернет-просторі у 2001 році. Паралельно з ним існувала щоденна суспільно-політична друкована газета «Дзеркало тижня. Україна» (1994–2019 р.р). Від початку існування це медіа було одним із найвпливовіших аналітичних видань України [6].

Згідно з дослідженням Інституту масової інформації, «Дзеркало тижня» у 2020 році увійшло до «білого списку» українських медіа. Цей рейтинг об'єднує загальнонаціональні медіа, що розміщують якісну інформацію (понад 95%) [13].

Веб-видання «Дзеркало тижня» складається з 5 великих рубрик: «Новини», «Статті», «Інтерв'ю», «Мультимедіа», «Спецпроекти». Але розгорнутий рубрикатор підрубрик мають тільки «Новини» й «Статті». Для матеріалів, виконаних в жанрі інтерв'ю, є окрема рубрика. На жаль, у ній немає тематичних підрубрик. Тому читач, якщо захоче знайти інтерв'ю на певну тематику, повинен перечитати усі заголовки.

Моніторинг розміщених на сайті «Дзеркало тижня» матеріалів за проміжок часу з 1.12.2020 по 28.02.2021 рр. показав, що в різних рубриках було представлено 217 матеріалів на тему культури та мистецтва. Із них тільки 1 матеріал, написаний в жанрі інтерв'ю - Режисер Валентин

Касянович розповідає про українське кіно, цінність артхаусу, успіх «Атлантиди», творчу свободу та відповідальність. (<https://zn.ua/ukr/ART/kino-tse-potuzhnij-kanal-komunikatsiji-zi-svitom.html>).

Це складає 0,46% від загальної кількості публікацій, які висвітлюють актуальну для нас культурно-мистецьку тематику.

За цей же період в рубриці «Інтерв'ю» було розміщено 13 матеріалів. Зафіксоване нами інтерв'ю складає 7,7 % від усієї кількості.

Достатньо невтішні показники були зафіксовані під час моніторингу сайту суспільного мовника «Суспільне Культура» (<https://suspilne.media/culture/>) – видання загальнокультурного тематичного наповнення.

Основними медійними одиницями «Суспільне Культура» є телеканал «UA: Культура» та радіо «Культура».

Телеканал «UA: Культура» – це загальноукраїнський суспільний телевізійний канал про культуру, котрий існує з 2002-го року [1]. У свою чергу, радіо «Культура» – це третій канал суспільного Українського радіо, котрий за своїм форматом є культурно-просвітницькою радіостанцією. Вона веде трансляцію з 2003 року [25].

Веб-ресурс, на якому розміщені не тільки програма мовлення зазначених каналів, а також журналістські матеріали на культурно-мистецьку тематику, з'явився тільки 26 листопада 2020 року [9].

Наразі сайт «Суспільне Культура» являє собою конвергентне медіа. Зараз на сайті можна дивитися сюжети телеканалу «UA: Культура» у рубриках «Концерти» та «Програми». У рубриці «Онлайн» слухати радіо «Культура» та дивитися телеканал «UA: Культура». А ще читати новини та публікації у рубриках «Література», «Мистецтво», «Кіно», «Музика», «Архітектура», «Дизайн», «Театр» та «Інше».

Зазначимо, що на сайті немає окремої рубрики для інтерв'ю, тому вони розміщені по рубриках разом із матеріалами, написаними в інших жанрах.

У рубриці «Кіно» розміщено 164 матеріали, але не представлено жодного інтерв'ю.

Рубрика «Театр» налічує 35 матеріалів, але в ній також не зафіксовано жодного інтерв'ю.

Рубрика «Архітектура» містить 69 матеріалів, проте ми не зафіксували жодного інтерв'ю.

Рубрика «Музика» – усього розташовано 128 матеріалів. Нам вдалося зафіксувати лише 2 інтерв'ю. Це такі матеріали, як: «Не можна всім сказати «беріть валізу і їдьте». Dakh Daughters про Make Up, фемінізм та патріотизм» (<https://suspilne.media/107369-ne-mozna-vsim-skazati-berit-valizu-i-idte-dakh-daughters-pro-make-up-feminizm-ta-patriotizm/>) та “Мені дуже хочеться розвивати українську культуру”. Інтерв'ю з Аліною Паш про можливості та музику (<https://suspilne.media/86080-meni-duze-hocetsa-rozvivati-ukrainsku-kulturu-intervu-z-alinou-pas-pro-mozlivosti-ta-muziku/>).

Рубрика «Література» – усього було розміщено 135 матеріалів. Із них лише 2 інтерв'ю. Це публікації: «Нехай люди лають, аби не мовчали». Інтерв'ю з Лесею Українкою» (<https://suspilne.media/107840-nehaj-ludi-laut-abi-ne-movcali-intervu-z-leseu-ukrainkou/>) та "Ми можемо або пропасти, або видихаємо і йдемо": інтерв'ю з авторкою книги про боротьбу з раком (<https://suspilne.media/102128-mi-mozemo-abo-propasti-abo-vidihaemo-i-jdemo-intervu-z-avtorkou-knigi-pro-borotbu-z-rakom/>).

Рубрика «Мистецтво» нараховує 136 матеріалів, але ми зафіксували лише 1 інтерв'ю. Це матеріал «Інтерв'ю з Дмитром Логвиним про досвід створення музею сучасного мистецтва в Україні» (<https://suspilne.media/84449-do-istorii-idei-muzeu-sucasnogo-mistectva-v-ukraini-intervu-z-dmitrom-logvinim/>).

Рубрика «Дизайн» містить 48 матеріалів. Із них матеріали в жанрі інтерв'ю представлені 1 публікацією – «Комфорт та жодних трендів. Як пандемія вплинула на світ моди» (<https://suspilne.media/93385-komfort-ta-zodnih-trendiv-ak-pandemia-vplinula-na-svit-modi/>).

Отже, за період із грудня 2020 по лютий 2021 р.р. на сайті суспільного мовника «Суспільне Культура» ми нарахували 715 текстових матеріалів, що стосуються культурно-мистецької тематики. Але тільки 6 матеріалів було створено в жанрі інтерв'ю. Їхня кількість складає 0,84% від загальної кількості проаналізованих матеріалів на задану тематику.

Видання «Літературна Україна» – літературно-мистецький часопис. Як бачимо, воно має вузьке тематичне спрямування. Друковане життя медіа розпочало з 1927 року. Зараз воно існує як в паперовому вигляді, так і в інтернет-просторі, доменне ім'я: litukraina.com.ua.

Треба зазначити, що видання динамічно розвивається. На цей час займається популяризацією не лише літератури шістдесятників, вісімдесятників і літературних течій 1990-х, а й якісної сучасної літератури. На шпальтах інтернет-ресурсу представлена велика кількість публікацій, що всіляко сприяють активному діалогу між письменниками та читачами [18].

Сайт «Літературна Україна» має 9 рубрик: «Головна», «Новини», «Статті», «Діалоги ЛУ», «ARS Poetica», «Проза», «Книжкове review», «Погляд», «Про газету». Як бачимо, для розміщення інтерв'ю є окрема рубрика «Діалоги ЛУ».

За результатами проведеного моніторингу видання «Літературна Україна», який був здійснений у період із 1.12.2020 по 28.02.2021 рр., було зафіксовано 356 матеріалів, що стосуються культурно-мистецької тематики. І лише 2 матеріали створено в жанрі інтерв'ю, що складає 0,56% від загальної кількості. Це такі матеріали: Сергій Мартинюк: «Того, хто йде, важко спинити» (<https://litukraina.com.ua/2021/02/04/sergij-martinjuk-togo-hto-jde-vazhko-spiniti/>) та Михайло Слабошпицький: «Це своєрідний каталізатор...» (<https://litukraina.com.ua/2020/12/10/mihajlo-slaboshpickij-ce-svoieridnij-katalizator/>)

Отже, отримані цифри доводять, що інтерв'ю як жанру в українських ЗМІ приділяють мало уваги. Зокрема це стосується інтерв'ю, в яких висвітлюються питання культурно-мистецького життя. І таку тенденцію ми простежуємо в медіа різних типів – як видань суспільно-політичних, так і нішевих. Однією з причин може бути те, що цей жанр вимагає від журналіста володіння особливою комунікативною технікою та потребує великої кількості часу на збирання, обробку й узгодження матеріалу [8]. Окрім того, медіа все менше приділяють уваги культурно-мистецькій тематиці, тим людям, які творять прекрасне й наповнюють ним світ. Саме цей факт ще раз доводить необхідність створення власного творчого доробку – інтерв'ю на культурно-мистецьку тематику.

Підсумковий творчий доробок буде розміщено на медіа порталі АТС. Його повна назва: Медіа портал Агенція Творчих Справ. Режим доступу: <https://creativpodiya.com/>

Медіа портал АТС – всеукраїнський інформаційно-аналітичний сайт, присвячений різного роду подіям з області мистецтва, науки та інших видів активної творчої людської діяльності.

Спеціалізація: матеріали про найцікавіші події сучасного мистецтва та культури. Авторські статті, інтерв'ю з людьми зі світу творчості.

В зв'язку з тим, що редакція фізично знаходиться у місті Суми, портал більше уваги приділяє заходам та подіям, що відбуваються у Сумах (але не тільки). Тому читачам завжди доступна актуальна інформація про: вистави, концерти, фестивалі, виставки, конкурси, творчі зустрічі і таке інше у м. Суми.

На медіа порталі АТС представлено 12 основних рубрик: «події» (з підрубриками: арт-креатив, театр, музика, фотомистецтво, література (поезія та проза) кіно, техніка, архітектура), «суспільство», «екологія», «здоров'я», «курйози», «досє», «вітальня», «він та вона», «конкурси», «інтерв'ю», «афіша», «про нас».

Місія медіа ресурсу полягає у популяризації творчого ставлення до життя. Досягти цього допомагають:

- дійові особи: Творчі люди, події з ними пов'язані, їх погляди на мистецтво, культуру, а також на всі інші сфери і види людської діяльності.

- автори: На сайті переважно представлені авторські матеріали. Кожен, кому цікаво ознайомити читачів зі своїми думками та враженнями, може подати авторський матеріал через банер «Стати автором» на розгляд редакції.

Аудиторія: Мислячі люди всіх професій, різного віку, переконань та віросповідань [21].

Тому творчий доробок з трьох інтерв'ю-знайомств буде доречним та затребуваним.

3. Специфікація інформаційного продукту

3.1 Структура

Взаєморозміщення та взаємозв'язок складових частин цілого; будова визначається як поняття «структура». Також існує таке тлумачення «структура» - устрій, організація чого-небудь [31].

Для медіа порталу АТС нами створено інформаційний продукт, що складається з 3 матеріалів в жанрі інтерв'ю.

№	Назва матеріалу	Жанровий різновид	Вид за структурою та змістом:
1	Жива історія, або Як виникають авторські музеї	Портретне інтерв'ю	Лейтмотивне інтерв'ю
2	Олена Кицан-Пашук – переможець конкурсу «Колібрі»: про себе, творчість і світ.	Портретне інтерв'ю	Відкрите інтерв'ю
3	Оксана Коваленко: Свобода викликає залежність	Портретне інтерв'ю	Відкрите інтерв'ю

3.2 Зображення

Форма подачі (організації матеріалу) об'єднує словесні та образотворчі елементи на основі внутрішньої композиції. Ілюстрації слугують не тільки задля інформування читача. В залежності від поставленого завдання, вони інколи виконують допоміжну роль, іноді стають рівними у побудові матеріалу, а іноді навіть провідним по відношенню до текстового матеріалу.

Зображення, які супроводжують текст, можуть бути у вигляді малюнків, фотографій, інфографіки [33].

Кожен з трьох, створених нами матеріалів, ми супроводжуємо зображеннями.

1. «Жива історія, або Як виникають авторські музеї» - використовуємо чотири зображення. Усі фото з архіву співрозмовника - Олександра Кисельова.

Перше зображення - Олександр Кисельов зі своїми ученицями по різьбярству (Уляна і Любов Токар) на виставці у с. Шаповалівка. Читач бачить Олександра – як різьбяра та вчителя.

Друге фото - Олександр Кисельов розмовляє з кореспондентом (Лариса Ільченко). Фото емоційне і привертає увагу читача.

Третє зображення - Олександр Кисельов роздає автографи на презентації книги «Легенди Сум». Фото показує, що у автора книги є прихильники.

Четверте зображення - Олександр Кисельов як завідувач музею та екскурсивод знайомить відвідувачів музею (мормонів з Канади) з експозицією. Фото показує О. Кисельова ще з одного боку його професійної діяльності.

2. «Олена Кицан-Пашук – переможець конкурсу «Колібрі»: про себе, творчість і світ». Фото, що використані для створення матеріалу, погоджені зі співрозмовником – Оленою Кицан-Пашук. Вони з архіву її аккаунту на Фейсбук.

Перша ілюстрація – значну частину фото займає погрудний портрет Олени Кицан-Пашук - переможниці конкурсу прозових мініатюр «Колібрі». Читачу завжди важливо бачити з ким буде розмова.

На другому фото наша співрозмовниця веде за вуздечку коня, на якому сидить її син. Це фото важливе тому, що у розмові згадується, що спорт відіграє у житті Олени важливу роль, але не розкривається який саме. Тому читачі з цього фото можуть почерпнути додаткову інформацію.

Третє фото переносить нас у кафе, де затишно та комфортно, особливо коли за вікном завірюха. З підпису до ілюстрації дізнаємось, Олена полюбить тишу та невимушеність, тому із задоволенням іноді тікала би від світу, щоб «загубитися» на декілька хвилин або годин.

Четверте фото – Олена Кицан Пашук с повним академічним зібранням (14 томів) Лесі Українки. Читач бачить з якою повагою вона обіймає це емоційно-інтелектуальне друковане втілення творчості Лесі Українки. І переносить цей, тільки що створений образ, на всі книги, яких вона торкається.

3. «Оксана Коваленко: Свобода викликає залежність». Інтерв'ю супроводжують фото, що взяті з власного блогу героїні нашої творчої бесіди. Деякі з них запропоновані нашою співрозмовницею.

Перше зображення – всю площу зображення займає Оксана Коваленко з гітарою. Разом вони виглядають дуже органічно. З чого читач робить висновок, що перед ним творча людина.

Додати друге фото до створеного матеріалу запропонувала сама Оксана. Воно підкреслює, що для цієї людини головне – життя з його емоціями та відчуттями, а як воно виглядає зі сторони – це вже не така важлива річ.

На третьому фото теж Оксана Коваленко на тлі Карпат. Але вже зовсім в іншому настрої – спокійна та замислена. Фото розташоване у тій частині тексту інтерв'ю, де ідеться про спогади. Та додає умиротворіння в настрої читача.

Гарно, що друге і третє фото розміщені не дуже далеко одне від одного - вони показують емоційний діапазон нашої співбесідниці.

Четверте зображення – колективне фото. «Місто Київ. Дім художника. Творча зустріч "Дежавю" (Оксана Коваленко, Ігор Касьяненко та Дмитро Кобринський) разом з глядачами» – так воно підписане. Фото, котре просто необхідне в розмові з Оксаною Коваленко – символічно показує її бажання бути у колі людей, зустрічатися, ділитися настроєм та внутрішньою енергією.

Необхідно вміло поєднувати фотографії в тексті, тому що журналістській публікації шкодить такий стан, коли фотографія лише дублює викладене в тексті. В такому випадку відбувається «руйнування» тексту знімком, а знімка текстом. Необхідно подолати таку небезпеку і створити

єдність зображення й слова, де зв'язок фотографії з текстом відбувається безпосередньо (ілюстративно) та асоціативно.

Можемо резюмувати, що остаточне формування матеріалу відбувається лише на останньому етапі, коли фотографічне зображення доповнюється коментуючим текстом та вибудовується цілісне оповідання із застосуванням різних прийомів монтажного поєднання та комбінування фотознімків [36].

3.3 Авторська ідея

Авторський задум народжується із певних мотивів. Тобто виникає бажання або потреба розповісти про якісь події або конкретну особистість; довести своє твердження, оприлюднити свій варіант вирішення будь-якої проблеми; описати суттєві ознаки явищ дійсності. З огляду на певну мету і ситуацію мовлення у журналіста викристалізовується інтенція, про що і як він хоче написати, з якою метою.

Ідея в журналістиці – головна думка журналістського матеріалу, що впливає з його цілісного сприйняття. Виявляючи комунікативні наміри автора, саме вона (ідея) визначає затребуваність та корисність тексту для адресата.

Професор Є. І. Пронін вважає що ідея журналістського твору складається з опорної і робочої ідей.

Опорна ідея - система цінностей (або інформація про неї), на які спирається у своєму матеріалі журналіст, спонукаючи «реципієнта» співвіднести їх із власними цінностями і прийняти або не прийняти його оцінку ситуації і трактування проблеми. Можна сказати, що це кредо журналіста, на підставі якого він виносить свої судження про те, що відбувається.

Робоча ідея - інформація, сформульована безпосередньо в ході освоєння реальної конкретної ситуації, що спонукає до зовнішніх або внутрішніх дій в ім'я вирішення проблеми, інакше кажучи - власне

журналістська інформація. Це свого роду варіативна «підказка» читачеві для подальших дій.

Завдання журналіста при обмірковуванні та постановці ідеї журналістського матеріалу якраз і полягає в тому, щоб розкрити зміст опорної та робочої ідеї, та визначити для себе необхідне співвідношення однієї до іншої. В кожній ситуації співвідношення ідей залежать від ступеня детальності розгляду ситуації, ступеня розгорнення оцінок, варіантів позначення проблеми і навіть конкретних соціально-історичних умов [17].

Кожен матеріал, створеного нами творчого доробку має свою авторську ідею:

1. «Жива історія, або Як виникають авторські музеї». Якщо музей авторський, то вся його експозиція розповідає про того, хто його створив. Так виникла ідея зробити інтерв'ю з Олександром Кисельовим на сторінках інтернет-видання «Медіа портал АТС» (мета створення порталу – популяризація цікавих людей, так чи інакше пов'язаних з культурою [21]). Декількома штрихами подати історію його походження, показати його таланти: різьбяр, краєзнавець, письменник, засновник та завідуючий музею. Передати засобами прямої мови різнобарвність його світосприйняття.

2. «Олена Кицан-Пашук переможець конкурсу «Колібри»: про себе, творчість і світ».

Однією з особливостей конкурсу прозових мініатюр «Колібри» є те, що всі надіслані на конкурс роботи розміщуються на медіа порталі АТС, але справжніх імен авторів ніхто не знає: твори публікуються під псевдонімами. Тому приємною несподіванкою для всіх: журі, організаторів конкурсу, учасників та читачів виявилось те, що одним з переможців стала відома українська поетеса Олена Кицан-Пашук.

Тому виникло бажання заглибитись у тему літератури з таким знаним фахівцем та зрозуміти, як людина розкривається через поезію, а як через прозу, що стає фундаментом її літературної діяльності та повсякденності. Наша співрозмовниця більшу частину свого життя тісно працює зі словом,

тонко відчуває його, лаконічно формулює свої думки та робить умовиводи. У зв'язку з цим як інтерв'юеру та співавтору матеріалу, створеного в жанр інтерв'ю, ми ставили завдання намагатися «допомогти авторові донести до читача свої думки найбільш повно й точно» [28].

3. «Оксана Коваленко: Свобода викликає залежність».

Німецькому письменнику Ліону Фейхтвангеру належить такий вислів: «Людина талановита, талановита в усіх областях». В бесіді з Оксаною Коваленко ми замислили розібратися з таким явищем, як творча реалізація.

Останні п'ять років у нашої співрозмовниці з'явилося безліч захоплень: спів, гра на гітарі, складання музичного супроводу до пісень, письменство, малювання та інші. Тому ми спробували у формі «питання-відповідь» з'ясувати, що стало приводом такої активної творчої діяльності.

А ще Оксана зараз дуже наполегливо займається письменством. У неї динамічно формується свій авторський стиль. Нам хотілося б в точності відтворити його при роботі над матеріалом та донести до читача. Тому що як писав Іван Франко: «... кожний письменник, особливо талановитий, виробляє собі свою окрему мову, має свої характерні вислови, звороти, свою будову фраз, свої улюблені слова. Письменник, у якого нема своєї індивідуально забарвленої мови, — слабкий письменник, він пише безбарвно, мляво і не може числити на довшу, тривку популярність» [35].

4. Технічні характеристики

Авторський аркуш — умовна одиниця вимірювання обсягу текстової та ілюстративної інформації літературного твору, що використовується у видавничій справі та є основою для обліку праці автора, укладача, рецензента та інших.

Авторський аркуш дорівнює 40 000 друкованих знаків (з пробілами між словами, знаками пунктуації, цифрами і т. і.) [2].

№	Назва матеріалу	Кількість знаків	Кількість авторських аркушів
1	Жива історія, або Як виникають авторські музеї	9706	0,243
2	Олена Кицан-Пашук – переможець конкурсу «Колібрі»: про себе, творчість і світ.	7118	0,178
3	Оксана Коваленко: Свобода викликає залежність	10782	0,27
	<i>ВСЬОГО</i>	27606	0,691

5. Список використаних джерел

1. «UA: Культура» [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/UA:%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0>
2. Авторський аркуш [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%B0%D1%80%D0
3. Бловец Генрих [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%86,%D0%93%D0%B5%D0%BD%D1%80%D0%B8%D1%85>
4. Гіпертекст [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82>
5. Горбова І. Жанрові модифікації інтерв'ю в сучасній журналістиці / Вітражі: Збірник матеріалів викладацько-студентських наукових семінарів / Упор. В. І. Башманівський, І. О. Горбова, Т. Є. Клименко, С. А. Чорна. – Випуск 5. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. – 2014. – С. 21-24.
6. Дзеркало тижня. Україна [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B7%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BE_%D1%82%D0%B8%D0%B6%D0%BD%D1%8F#cite_note-2
7. Для 74% українців телебачення - досі основне джерело інформації. Опитування КМІС. [Електронний ресурс] // BBC Україна. – Режим доступу <https://www.bbc.com/ukrainian/news-47670108>
8. Закон України "Про авторське право і суміжні права" від 23 грудня 1993 року № 3792-ХІІ
9. Запустили новий сайт «Суспільне Культура» [Електронний ресурс] // Детектормедіа – Режим доступу:

https://stv.detector.media/reformuvannya/internet/zapustili_noviy_sayt_suspilne_kultura/

10. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник / В. Здоровега; Міністерство освіти і науки України; Львівський національний університет імені І. Франка. – 2-е вид., перероб. і доп.– Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.

11. Ильченко С. Н. Интервью в журналистском творчестве. - СПб., 2003.

12. История мировой журналистики / А.Г. Беспалова, Е.А. Корнилов, А.П. Короченский, Ю.В. Лучинский, А.И., 2003 [Електронний ресурс] // lawbooks.news – Режим доступу: https://lawbooks.news/istoriya-jurnalistiki_852/vnedrenie-intervyu.html

13. ІМІ склав список 10 сайтів з якісною інформацією. [Електронний ресурс] // Інститут масової інформації. – Режим доступу: <https://imi.org.ua/news/imi-sklav-spysok-10-sajtiv-z-yakisnoyu-informatsiyeyu-i37201>

14. Интеллектуальная собственность: Словник-довідник / за ред. О. Святоцького: – у 2 томах. – Т. 1. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2000. – 356 с.

15. Ким М. Жанры современной журналистики / М. Ким. – С.Пб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 336 с.

16. Культурологія: Курс лекцій // Київ: КНЕУ, 2001. – 121 с.

17. Лазутина Г.В. Основы творческой деятельности [Електронний ресурс]. // Беседа 7-9. - Режим доступу: <http://evartist.narod.ru/text6/42.htm>

18. Літературна Україна. Про газету [Електронний ресурс] // Літературна Україна. – Режим доступу: <https://litukraina.com.ua/pro-gazetu/>

19. Лукина М. Технология интервью: навчальний посібник для вузів / М. Лукина. – 2-е изд., доп. – М. : Аспект Пресс, 2008. – 192 с.

20. Мар'їна Л. Сучасна журналістика і культура: спільність генезису / Л. П. Мар'їна // Вісник Львів. Ун-ту серія журн. 2011. Вип. 34 с.151-157

21. Меди портал АТС. О нас [Електронний ресурс] // Медіа портал АТС. – Режим доступу: <https://creativpodiya.com/o-nas>
22. Мельник Г. С. Основы творческой деятельности в журналистике / Г. С. Мельник, А. Н. Тепляшина. – СПб.: Питер, 2004. – 272 с.
23. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. 5-те вид. перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 496 с. - с. 329-330
24. Перевалов В. В. Деятельность журналиста в пространстве художественной культуры. Учебное пособие. - М., ГИ, - 2007. - 198с.
25. Радіо «Культура» [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу:https://uk.wikipedia.org/wiki/UA:_%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%BE_%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0
26. Саханова Е. Б. Жанр интервью и его модификации / Е.Б. Саханова //- Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/zhanr-intervyu-i-ego-modifikatsii>
27. Семен Н., Шкальова А. Особливості ведення інтерв'ю у програмах «Рандеву» з Яніною Соколовою на «5 Каналі» і «Larry King Now» на каналі «CNN»// Вісник Національний університет «Львівська політехніка Серія: Журналістські науки. 2020 Випуск № 4 с.81-87
28. Сенкевич М. П. Стилистика научной речи и литературное редактирование научных произведений: учебное пособие для вузов / М. П. Сенкевич -2-е изд, испр. и доп. – М. Высшая школа 1984. – 319 с. – с.21–22
29. Симоніна Н. Класифікація сучасного телевізійного інтерв'ю / Н. Симоніна // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. – Випуск 27. – С. 180–184.
30. Скворцова В. А. Текстовое пространство интервью: модель организации / В.А.Скворцова // - Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/tekstovoe-prostranstvo-intervyu-model-organizatsii>
31. Структура [Електронний ресурс] // Словник української мови у 11 томах - Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/struktura>

32. Техніка інтерв'ю: зб. навч. матеріалів / за ред. А. Лазаревої, С. Тарана. – К. : Інститут масової інформації, 2003. – 120 с.
33. Тулупов В. В. Формы подачи и жанры изобразительной пресс-журналистики. / В. В.Тулупов // Вестник ВГУ. Серия: Филология. Журналистика. 2015 Выпуск № 1 с.137-142
34. Универсальная журналистика: учебник для вузов / по ред. Л.П. Шестеркиной – М. : Аспект пресс, 2016- 480 с.
35. Франко І. Я. Михайло П. Старицький / І. Франко// Літературно-науковий вісник. 1902. Том 18.Книга 06. с.126-138
36. Черняков Б. И. Творческий процесс в фотожурналистике / Б. И. Черняков // Фотография в прессе: проблемы истории, теории фотожурналистського мастерства. Тезиси докладов Всесоюзной научно-практической конференции - Киев, 1989. - Ч. 1. с.69
37. Чи є мистецтву місце у ЗМІ? [Електронний ресурс] / Детектормедіа. – Режим доступу: <https://detector.media/infospace/article/39956/2008-08-11-chi-e-mistetstvu-mistse-u-zmi/>
38. Човганюк М М Інтерв'ю в сучасному медіа просторі: жанрова парадігма і дискурсивні ознаки // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» Серія: Філологічна 2015 Випуск № 51 с.116-119
39. Швец Е. В. «Звездное» интервью в коммуникативно-прагматическом аспекте: дисс. на соискание ученой степени канд. филол. наук: спец. 10.02.01 «Русский язык» / Е. В. Швец. – Калининград, 2008. – 185 с.
40. Шейко В. М. Культурологія: навчальний посібник/ Шейко В.М., Богуцький Ю.П., Германова де Діас Е.В. // Харків: ХДАК, 2011. - 473с.

II Інформаційний продукт

1. «Жива історія, або Як виникають авторські музеї»

Народний музей ремесел та побуту Слобожанщини в селищі Косівщина офіційно функціонує з вересня 2005-го, але його колекція почала збиратися з 1999-го року.

Сьогоднішній наш співрозмовник – засновник та завідувач Народного музею ремесел та побуту Слобожанщини, а до того ж – ще й цікава та завзята людина. Знайомтеся – Олександр Кисельов.

Кожного разу, тримаючи в руках вишиванку, дерев'яну ложку, уламок пічної кахлі або щось інше, він питає себе: хто зробив цю річ, хто пустив її в далеку путь до нащадків? А питає, мабуть, тому, що відчуває: завдяки майстрам та ремеслам зберігається зв'язок поколінь.

Олександр Кисельов та його колеги Уляна та Любов Токар на виставці народних майстрів

- Олександр, розкажіть трохи про себе: звідки Ви, хто за фахом та яке Ваше хобі?

Я народився в Сумах, але кажу, що селянин з діда-прадіда. Просто батько, потрапивши спочатку як остарбайтер у Німеччину, а звідти як трудармієць до Сибіру, на рідний хутір у Лебединський район не повернувся. Із Сибіру батько привіз дружину та осів у Сумах, а потім забрав із хуторам хату й матір. Виходить, що я напівукраїнець і напівросіянин (не пишеться в мене слово «руський», коли згадуєш про росіян). Але, як говорять, потри будь-якого росіянина – і знайдеш татарина. Я не виняток: у мені $\frac{1}{4}$ татарської крові. І українська половинка – українська тільки наполовину. На $\frac{1}{4}$ – ром за походженням.

Я різьбяр, який довгий час працював різьбярем, художником-оформлювачем і вчителем декоративно-ужиткового мистецтва.

Хобі – історія. Збираю бони – грошові знаки, що були у вжитку на землях України в ХХ столітті. А також колекціоную значки та знаки Радянської України як частини нашого минулого...

Цікава бесіда з Олександром Кисельовим триває

- Ромська кров дає про себе знати? Можливо, тягне на мандрівки або щось інше?

- Це кров, про яку я довго не знав... Родина оберігала свої таємниці. Мати розповіла, що мій дід по батьку був вилитий ром. Прізвище мого прапрадіда було Кисіль, прабабця була Кисілева. Діда в церкві шкідлива рука дяка записала як Кисілев. На превеликий жаль, саме цієї метричної книги нема в Сумському

архіві. Моя бабуся, дружина «рома», вмiла замовляти зубний бiль, а я вмiю замовляти зуби (*смиється*). Малим улiтку я засмагав добряче – i одного разу на базарi до мене звернулися ромали своєю мовою.

Про мандрiвки... «Циган без коня, як птах без крил». Ми з дружиною довго дивували мешканцiв наших маршрутiв: Суми – Грунь, Грунь – Межирич, Межирич – Суми й навпаки. Два велосипеди, троє вершникiв – iз нами була мала Сашка [*вiд нас – дочка*]. Сидить у мене на рами, а я вiдчуваю руками, що вона реагує на розбиту дорогу i сама рулює. Тепер Сашка гасє на велосипедi зi своїм чоловiком. Були критичнi ситуацiї, були поїздки в зливу й у бурю, i падiння через руль, коли вiд контакту з асфальтом трiщить череп. Були мандри з друзями рiдним краєм. I шал в кровi, мабуть, теж вiд ромської кровi.

- Як виникла iдея створення Народного музею ремесел та побуту Слобожанщини?

- Спершу приносив з дому рiзнi старi вироби, щоб iлюструвати розповiдi учням. Назад вiдносити було лiньки. Випросив у директора кiмнату й почав її наповнювати.

Найдивнiше для мене, що з'явилися вiдвiдувачi i навiть були з Канади. «Трудив весь час вуха» директору, що нам потрібен музей. У 2000-му роцi намiчався 10-рiчний ювiлей школи, тодi й вдалося «вибили» пiд його облаштування сучасну кiмнату. Намалював проект – i за лiто склепав пiч та «куточок сiльського господаря». Колега подарувала пiанiно – i довелося робити «панський куточок». Допомагали вчителi школи мистецтв...

- Менi вiдомо, що Ви видали декiлька книг. Навiщо це Вам? Що Ви знаходите у процесi написання книг?

- Я повторюся: маю невеличку колекцiю старих паперових грошей. I провiв багато днiв в архiвi, щоб дiзнатися про їх обiг в Украiнi та в Сумах. Брав участь у виставках. Сергiй Тихенко запропонував написати роздiл до монографiї «Розвиток банкiвської справи на Сумщинi» (2013 р.). Це була перша книга.

Я цікавився Олександром Булатовичем. І зібраний матеріал вилив на папір у книзі «Белые пятна в биографиях Булатовичей» (2014 р.).

Як писав Артур Конан Дойл, голова – як горище, напреш усякого непотребу – і для корисного не буде місця. Не виливати ж назбирані знання в помийницю. Я не люблю займатися марною працею. Тому почистив горище – і з'явилася книга про Булатовичей.

Тішачи відвідувачів музею своїми розповідями, часто від них чув: «Як цікаво, от була б книга...». Я написав «Байки з музею» (2017 р.). Пішов до

Олександр Кисельов на презентації своєї книги

голови району – і мені виділили гроші. Але майже весь наклад розійшовся по бібліотеках. Оголосив підписку. Її отримали ті, хто перерахував гроші, плюс трохи своїх...

Ще у 70-ті роки я вигадав свій вид різьблення по дереву «Гусяча лапка». Різноманітних виробів за цей час було зроблено стільки, що на альбом хватить. Ну, не видавати ж простий альбом із малюнками. Так вирішив додати спогадів та роздумів... Так з'явилася книга «Гусяча лапка» (2018 р.).

Не люблю, коли по-дурному знищують історію. Вчать нас творити забуття. Тому написав книгу «Грузинська царівна Грузинська» (2018 р). У ній розповідається про царівну, що на зламі XVIII – XIX століть сиділа в нас у монастирі. До речі, «грузинська» – це її національність та прізвище.

А потім став збирати матеріал про сумську дивну споруду – справжню піраміду. Але довгі пошуки тільки засмічували «горище», а результат був

нульовий. Веніамін Цибка, який допомагав мені в архіві, порадив: «А ти напиши про самі пошуки!». Так з'явилася книга про піраміду. Я її об'єднав із книгою про царівну. І вийшла вона під спільною назвою – «Легенди Сум» (2019 р). Подав на комісію, щоб місто дало грошей. Проте... «Книга гарна, але не вистачає третьої легенди». Я давно збирав сумську цеглу й матеріали про неї в архіві та в книжках. Тож швидко писалась третя легенда про цегляра Івана Власовича Асмолова. «Книжка занадто насичена, ви б її скоротили!» Я і прибрав 60 сторінок. «Книжка цікава, а грошей нема...». Видав за свої...

Зачищаючи шухляди столу, зібрав книжку для дорослих «Зелена лямпа» (2018 р.).

Щоб з'явилася книга «Краєзнавство» (2019 р.), третя в серії «Велика спадщина», призначив сам себе упорядником і дав слово – зробити це за місяць. Було все – від матюків до оплесків (*сміється*).

Навіщо мені це потрібно? У мене був невеликий інсульт. Тож «горище» в будь-яку мить може від мене «поїхати» (*сміється*). І вийде, що я все туди збирав марно...

- Як так вийшло, що Ви стали різьбярем, чому обрали саме це ремесло?

- У що граються хлопчаки? У війну. Навіть були «Зарниці» – бігали з дерев'яними автоматами. У магазин не підеш, бо нема з чим. Але уява в голові, не в руках. Що ще треба? Так із малих років навчився відчувати, що є в дереві...

- Пане Олександр, чи пам'ятаєте, який предмет став першим експонатом і який експонат музею найбільш пам'ятний Вашому серцю, дорогий Вам як збирачу та зберігачу?

- Пам'ятаю, як історія і минувшина «прилипла» до рук (*усміхається*). Школярів поставили рити траншею під телефон. Нудно... Береш грудочку – і по комусь бац! І ось чергова грудочка розсипається, а між пальцями залишається монета – «деньга».

У музеї є пряслице з тешиного городу. Садиш-копаєш картоплю, а очі шукають щось цікаве. Потрапила до рук неначебто «кісточка» з рахівниці. Тільки керамічна, і їй 1800 років. Зробив реконструкцію – і веретено готове...

Мию і чищу стару цеглину для колекції. Вона важка, більше ніж 4 кілограми. Возитися з нею незручно... А тут «ловко» лягла в руку – і я не відчуваю пальцями її «ребер». Пояснення дуже просте: моя рука точно лягла у відбиток руки того, хто виготовив цеглину 100 років тому...

Мене притягують вироби, зроблені не машиною, а людським бажанням і завзяттям. Збирав усе. Коли створив шкільний музей, виніс із дому всі експонати.

- Серед експонатів музею тільки предмети ремесел та побуту Слобожанщини?

- Майже всі місцеві. Хоча є московський годинник, якому 109 років. Зроблений до 50-річчя звільнення селян із кріпацтва, із портретом того, хто звільнив селян, – імператора Олександра II. За такий годинник при радянській владі можна було надовго «піти» з хати, якщо пощастить, а не пощастить – пристрелять прямо під годинником. Є піаніно, яке доблесна радянська армія мародернула з Щетина як військовий трофей.

Народний музей ремесел та побуту Слобожанщини відвідали мормони

- Звідки беруться сили, хто Вас підтримує і надихає?

- Є така штука (не у всіх) – цікавість до всього. Вона і «всовує» тебе в різні пригоди.

А про підтримку... Одного разу ми були у тещі в селі. Насувалася гроза, а дружина не поспішала. Коли виїхали, почалася злива. Сім кілометрів по українському чорнозему. Їхати стало неможливо, повели велосипеди в руках. Колеса перестали крутитися. Поки дотягли до асфальту, почало смеркатися. Попереду 50 кілометрів... «Вперед, поки ми живі!» – девіз Мюнхгаузена. Питали, як я доїхав? А чого б було не їхати, якщо поряд є дружина...

А тепер, коли дружини не стало, лечу на автопілоті... *(сумно усміхається)*.

- І на завершення. Щоб Ви хотіли сказати майбутнім відвідувачам Вашого музею, тобто усім, хто у Вас ще не гостював?

- «Нужно людей водить в музеи и на примере первобытного человека показывать, насколько мы оторвались!» Це з виступу Аркадія Райкіна. І дійсно, важливо для себе усвідомити: чи ми у своєму «розвитку» пішли вперед, чи тупцюємо на місці, чи дійшли в нашому сучасному житті до розуміння дій речей та оберегів наших далеких і близьких предків? А інколи буває й таке, що під час відвідування музею змінюються погляди відвідувачів з віри в «знання історії» на «просто віру». А може, Вам просто стане нудно?.. Але, щоб дізнатись, треба прийти до музею...

Щоб відвідати Народний музей ремесел та побуту Слобожанщини, треба в Сумах сісти на маршрутку №10 та їхати у селище Косівщина до кінцевої зупинки. Поруч розташована школа, а в ній – музей. Музей працює за таким графіком: вівторок, четвер з 9:00 до 17:00, п'ятниця – з 9:00 до 13:00. І обов'язково попередньо домовтеся про відвідини за мобільним телефоном: 050-850-58-36.

2. «Олена Кицан-Пашук – переможець конкурсу «Колібри»: про себе, творчість і світ»

Конкурс прозових мініатюр «Колібри» завершився. Згідно з його положенням, маємо дві рівнозначні версії підсумків: рішення офіційного журі конкурсу і думка журі, до складу якого входили всі автори, які надіслали свої малі літературні твори на конкурс.

Окрім того, що в оцінюванні літературних творів бере участь два склади журі, конкурс «Колібри» має ще одну особливість. До оголошення підсумків ніхто, за винятком голови оргкомітету – головного редактора «Медіа порталу АТС», не знає справжніх імен авторів – усі мініатюри публікуються під псевдонімами. Організатори конкурсу вбачають у цьому момент неупередженості та стимул до очікування приємних несподіванок.

У цьому році читачам, організаторам, авторам та членам офіційного журі було приємно дізнатися, що одним із переможців, дипломантом III Міжнародного конкурсу прозових мініатюр «Колібри», стала талановита українська поетеса Олена Кицан-Пашук. Її новела «А ти від сьогодні інша» була визначена однією з найкращих як офіційним журі, так і авторами-учасниками конкурсу.

Українська поетеса Олена Кицан-Пашук.

- Олена, розкажіть про себе: чим займаєтеся, де живете, чим живете?

- Живу в місті Луцьк. Після захисту дисертації працюю доцентом у Східноєвропейському національному університеті ім. Лесі Українки на кафедрі теорії літератури та зарубіжної літератури. А також керую секцією «Літературна творчість» при Малій академії наук. Тобто література відіграє в моєму житті провідну роль.

Вірші пишу з дитячого віку, відвідувала літературні студії. Майже відразу перейшла на верлібр як найбільш органічну для мене форму, що не втискує думку в прокрустове ложе метрично-римованих законів. Своїм учителем вважаю Йосипа Струцюка – відомого українського письменника й просто чудову людину (з яким ми і народилися в один день). У неповні 20 років мене прийняли до Спілки письменників України. Тепер готую до друку нову поетичну збірку. Але серед моїх хобі не тільки вірші, а й спорт.

- Ви добре відома в Україні поетеса. Як з'явилася проза?

- До прози йшла дуже довго, точніше сказати – повільно. Усе, як завжди, розпочалося з конкурсу в 2008 році. Свою дебютну прозу я вислала на фестиваль сучасної української літератури «Просто так», який проходив у поліському Коростені вже в дев'ятий раз. На конкурс були представлені літературні твори різних жанрів 223 авторів з усіх регіонів України. Була

Олена Кицан-Пашук з сином

одна умова: фіналісти мали самі презентувати свої твори. Пам'ятаю, що тоді дуже не хотіла їхати (напевно, не вірила в успіх). І яке ж було моє

здивування, коли виграла гран-прі за свою поетичну прозу «Муза на тиждень». Мова в ній – про занадто уразливого поета, який змінює своїх муз, як рукавички.

Із того часу моя проза припадає пилом десь у найдальшому куточку шухляди, чекаючи свого щасливого часу. Навіть не знаю, чому я її не публікую. Можливо, вважаю, що я вже переросла цей тип літературної творчості, тому що більшість було написано майже 8 років тому. А може, вірші-егоїсти просто не дають прозі шансу зміцнитися та стати на ноги.

- У нашій кулуарній бесіді прозвучала від Вас така думка, що поетесі після досягнення певного віку краще перейти на прозу. Або я неправильно зрозуміла?

- Не зовсім так. На мою думку, поезія дівчини – це пристрасть, вир емоцій, поспіх у всьому, а поезія молодої жінки – це як раз чуттєвість, стриманість і висока еротика. Не скажу, що теми моєї творчості якось змінилися. Це все та ж інтимна лірика, стосунки чоловіка та жінки. Змінюється лише подача. Відчуваю, що з віком мої почуття загострюються, я сприймаю навколишній світ гіперболізовано. А тому, можливо, й у віршах відчувається більший надрив. Однією з найболючіших в моїй сьогоденній творчості є тема материнства в різних іпостасях (втрата дитини, безпліддя, сирітство й таке інше). Хоча з віком, із набутим досвідом, варто спробувати свої сили й у прозі, бо поезія – це все-таки прерогатива юності.

- Чи може проза надихати на написання віршів? І що взагалі Вас надихає?

- Мене надихнути може все що завгодно: книга, картина, випадок на вулиці, кінофільм, але майже ніколи – інша поезія. Останнім часом читаю її все менше. Навіть не знаю, чим це пояснити. Можливо, не хочу, щоб вона проникала в мій герметичний мікрокосм, не залишала там слідів, не викорчувувала мої власні образи.

- Пропоную невеличку гру в асоціації. Перша п'ятірка імен, з якими у Вас асоціюється поняття «світова культура» ...

- Перше, що спало на думку: Аристотель, Леонардо да Вінчі, Шекспір, Зигмунд Фройд, Сальвадор Далі. Не скажу, що вони всі близькі мені по духу, але ці імена згадалися першими, без них дійсно важко уявити світову культуру.

Олена Кицан-Пашук: "В улюбленій кав'ярні з філіжанкою кави та десертом можна ненадовго загубитися від світу"

- А тепер перша п'ятірка асоціацій на слово «щастя» ...
- Любов, свобода, діти, море, гармонія.
- **Можна розшифрувати термін «свобода» в цьому контексті?**
- Свобода у всьому: у діях, у творчості, у стосунках ... Не люблю рамок.
- **Звідси і верлібри, так?**
- Напевно...
- **Як людині впоратися сьогодні з шаленим потоком інформації? Як зрозуміти, що важливе, а що наносне, індуковане?**
- У кожної людини своє розуміння цієї межі, коли відчуваєш, що потрібно перекрити всі канали, всі точки доступу до будь-якого інформаційного вливання. Це все на інтуїтивному рівні ...
- **«Колібри» – конкурс короткої прози, близький до формату спілкування в соціальних мережах. Там необхідно все швидко**

сприйняти й піти далі. У зв'язку з цим, як Ви думаєте, у майбутньому люди будуть читати романи та поеми?

- Думаю, що так. Роман ще не вичерпав своїх можливостей, хоча йому і пророкували занепад і вимирання. Особисто я дуже люблю читати велику прозу, коли переймаєшся симпатією до головного героя, зливаєшся з ним. А тому й післясмак від прочитання великих текстів довший. Роман – це синтетичний жанр, він ще довго може цікавити читачів своєю багатогранністю. Щодо поеми, то перспективи не настільки райдужні, оскільки її потроху витісняють короткі ліричні форми.

На презентації Повного академічного зібрання творів Лесі Українки у 14 томах.

- Як Вам таке порівняння: «Національна культура - це квітка у вінку світової культури»? Іншими словами, національна культура й література зокрема - це крок назустріч людям інших національностей або річ у собі?

- Швидше за все, це річ у собі, яка потім робить крок назустріч людям інших національностей. Ми часто пізнаємо інші культури через національні літератури. І якщо письменнику вдається вийти за межі власного

герметичного простору, у своїй творчості проникнути в глибини колективного несвідомого, що об'єднує всіх людей різних національностей, значить, він недаремно прожив своє творче життя. Таких письменників небагато, але навіть якщо чомусь їх не догледів їх вік, то наступні покоління обов'язково виправлять цю ситуацію.

- Олено, Ваше побажання людству...

- Звичайно, миру, взаєморозуміння, поваги одне до одного. Кожен повинен мати право прожити життя так, як він хоче, а не так, як йому наказують.

Ще Аристотель писав: «Немає нічого страшніше війни, бо коли на землі мир – діти ховають своїх батьків, а коли на землі війна – батьки ховають своїх дітей».

Тут можна прочитати прозову мініатюру «А ти від сьогодні інша...» Олени Кицан-Пашук, яка брала участь у конкурсі «Колібрі-2015» під псевдонімом Ерато та стала дипломантом за версією офіційного журі: <https://creativpodiya.com/posts/49215>.

3. «Оксана Коваленко: Свобода викликає залежність»

«Творчою особистістю народжуються чи нею стають?» – питання, яке хвилює багатьох, у тому числі філософів і психологів. Усі ми час від часу замислюємося над цим. Особливо, коли намагаємося зрозуміти себе, коли в той чи інший спосіб долучаємося до мистецтва – як глядачі, слухачі, читачі або як автори.

До розмови про творчу реалізацію ми запросили Оксану Коваленко - психолога і філолога за освітою, засновника бардівського клубу в Мукачево (Закарпатська область), непересічну жінку, яка має безліч захоплень: спів, гра на гітарі, складання музичного супроводу до пісень, письменство, малювання...

Оксана Коваленко - засновник бардівського клубу "Аквамарин" у Мукачево

- Оксано, те, що ти творча людина, безумовно. Коли ти усвідомила, що маєш творчі здібності і як ти це сприйняла?

- Яюсь мені завжди подобалися мистецтво. **Вражає різноманітність форм та фізичних проявів літератури, музики, образотворчого мистецтва...** Це те, що наповнює наше буденне життя чимось вишукано змістовним, додає смаку – і тоді стає цікаво. Я, напевно, до цього звикла з дитинства. Мене так

виховував батько, він дуже любив життя у всіх його проявах! Міг насолоджуватись книжкою, піснею, картиною чи якоюсь гілочкою на дереві, бо он, як вона гарно листочком на сонці переливається! Ось якось так все від нього й почалося....

А чи я творча? Не знаю. Мені здається, що кожна жінка творча. Будь-де, будь-коли: і коли вона варить борщ, і коли вдягається, і коли прибирає оселю, і коли творить свій макіяж!

Єдине, що хочу сказати... Нещодавно усвідомила, що тільки в творчості людина є абсолютно вільною. І це викликає залежність. Ми не вільні ні у дитинстві, ні у дорослому віці. Постійно існують рамки. Творчість нас окриляє повною свободою! А це велике щастя. Я вже тепер не можу без цього жити. Ось і все.

- У кожній будівлі є фундамент. Яке своє творче покликання ти вважаєш головним?

- Не можу визначитись. Чесно. Бо ні те, ні інше не випадкове у моєму житті.

Ніколи не зможу не торкатися гітари, хоча, із точки зору професіонала, я і не вмію на ній грати, але я обожаю звук струни! 15 хвилин у день може бути достатньо, аби набратися сили йти далі.

Пишу багато, бо вже витяглася в таку історію, що завжди, якщо декілька днів не пишу, то хтось починає питати: "А що сталося? Чому немає нічого нового?" Для мене важливо, що хтось чекає, каже, що це його надихає, дає енергію. І це вже якось відповідально – приручила ж! Саме ось такі люди мене привчили до швидкого викладання думки! Я стала писати більше й більше. І ось випадково потрапила у фінал літературного конкурсу! Цього би не було ніколи, бо я дуже лінива, а тут прийшлося мобілізуватися.

А коли малюю, це взагалі для мене велике диво! Бо мені завжди здавалося, що то неможливо! Художники для мене – інопланетяни! Ось Ірина Проценко, що живе і творить у Сумах, абсолютно геніальна! Як вона це

робить, тільки Бог знає... Я стала брати уроки в ютубі й вчитися. Потроху ніби щось виходить, і це мене страшно дивує!

Я дивлюся на це без такого захоплення, як на картини справжніх художників, але воно мене не відштовхує. Я радію і малюю далі. А поки малюю, придумую новий сюжет нового роману. У перервах варю борщі й прибираю квартиру, іноді складаю нові пісні на вірші хороших сучасних поетів... І ходжу на роботу! Це, мені здається, справжнє життя! А інакше навіщо було з'являтися на світ?)

- Як в тебе народжується музика до поетичних текстів? Чи з будь-якого тексту можна зробити пісню?

Музика не народжується в мене. Музику несе в собі кожен текст. Яюсь я її інтуїтивно відчуваю! **Ноти яюсь складаються одна до одної і текст від цього стає виразніше, розкриває свою таїну. А я просто промовляю все це під гітару вголос. А ви слухаєте і кажете, що пісня народилася.** Але це, напевно, не пісня. Це така музична чи співана поезія. Мені здається, що хорошу прозу теж можна співати. Все можна співати! Тут головне, аби його захотілося співати, від нього спочатку має заспівати душа. А коли душа співає, то все навколо співає, не тільки вірші чи проза.

- До речі, про гітару. Як і чому прийшла ідея створити бардівський клуб «Аквамарин» в Мукачеві?

- Ідеї такої не було взагалі... То все випадково! Я жила таким собі звичайним життям, двічі примудрилася вийти заміж, потім народила

Оксана Коваленко разом з дітьми на відпочинку в улюблений Одесі

трьох дітей, раділа, що маю родину, і все було цілком добре, поки мені не перевалило за сорок років. І щось в голові таке раптом клацнуло: стоп! Життя

вже майже пройшло! Я так і не навчилася грати на гітарі! А я завжди хотіла. Я собі сіла вдома в куточку і почала по 5 хвилин на день «бемцяти», чим доводила до сказу близьких. Через рік вже сім акордів давали можливість щось співати.

Захотіла провести вечір творчості Володимира Висоцького. Перечитала 11 томів видання, де описані історії створення його пісень, що мені здалися цікавішими навіть за пісні. Написала сценарій. Жодної знайомої людини, що грала на гітарі, у мене не було, я все робила сама. Мені ніхто не давав приміщення – мене не знали! Один мій знайомий домовився з рестораном. Я замовила афіші. Аж три! І прийшли люди! І з'явилися гітаристи! І привели інших! І виник клуб!

Потрібно було якось назвати об'єднання людей, що приходять час від часу з гітарами поспівати та поспілкуватися не про політику чи ціни, а про щось відсторонене від буденності. Я нічого не могла придумати. Ніяк! Хотілося щось дзвінке й таке надійне! От і назвала камінням – аквамарин. Гарно звучить, як на мене.

- Коли з'явилася література у твоєму житті?

Література народилася разом зі мною. Батько читав напам'ять поеми. «Полтаву» Пушкіна я слухала по дорозі зранку в садочок, а назад «Катерину» Шевченка – і дуже-дуже гірко плакала у санчатах, бо ж так мені було жаль тієї Катерини... «Кохайтеся, чорнобриві...» – батько читав чудово!

Ми говорили про Толстого й Чехова, про те, що дочка Толстого була закохана у Чехова... «Колокольчики мои, цветики степные! ...» – дотепер пам'ятаю! Батько хотів мене бачити юристом, а виростив філолога.

А зараз вже почала писати сама. Відчуваю від цього велике задоволення, занурюючись у світ донесення власної думки через слова! Це так захоплює, що забуваю іноді не те що їсти – спати можу лягти о п'ятій ранку, а через три години вже маю бути на роботі!

Оксана Коваленко у Карпатах

- Ти так частенько з теплом згадуєш батька. А хто були твої батьки?

- Ой... Це цікаве питання. Були. Так. Давно вже немає батька. Мені було 19, коли його не стало. Я пізня дитина. Батькові було 47, коли я народилася. Мамі – 37.

Батько все життя пропрацював адвокатом, був начитаний і дуже добрий, а мама, здається, і трьох класів не закінчила, бо залишилася сиротою в гірському селі на Тячівщині. Що їх пов'язувало? Для мене дотепер загадка. Ну, мама хотіла безбідно жити – вийшла за нього, бо він її забезпечував. А він хотів родину, а ще, щоб дружина була

сиротою. Йому це було важливо, бо попередня дружина – донька полковника КДБ, а зять полковника КДБ не міг бути безпартійним. Батька ж в партію не приймали – він був у Німеччині під час війни на роботах... То таке... Давнє.

- Живописом ти зайнялась нещодавно, що покликало тебе зануритись у цю царину?

Так. У серпні 2020-го ще й думки не було братися за фарби. Це мені здавалося недосяжним, неймовірним, чимось фантастичним, як, наприклад, робота стоматолога!

Але моя старша донька потрапила до лікарні, треба було там ізолювано перебувати 30 днів. Я дуже переживала, не знала, як полегшити їй цей період, тому стала купувати для неї ці картини, що тепер продають, –

розмальовки по номерах! І в неї дуже гарно виходило! Це мене так здивувало...

Я теж собі купила. Стала себе почувати такою собі Іриною Проценко... Ну, вона ж так само сидить біля полотна, думала я, занурює пензлик у баночку з рідиною, потім – у фарбу... Це було таке собі психологічне, уявне, естетичне задоволення, до якого я звикла, як ми звикаємо до всього у своєму житті. А потім, на п'ятій картині, зловила себе на тому, що виправляю картину, уже малюю сама, а не по номерах! І від цього відчуття, що я можу, взагалі ледь не підскочила! Пішла до крамниці, накупувала собі приладдя, знайшла учителя, потім іншого – і ось... Тепер усі питають – як це? А воно, насправді, кожен може!

- Які літературні форми тобі подобаються найбільше?

- Я люблю поезію, але не свою – чужу. Бо це занурення в чийсь Всесвіт, там завжди цікаво.

Пишу прозу. Але вона у мене, хтось сказав, поетично побудована. Можливо, не знаю...

- У тебе виходить друком перша книга прози. Про що вона? Чи буде вміщено до неї роман «Кохання Короля», що став нещодавно фіналістом літературного конкурсу «Кохання не купити».

Книжка називається «Пастораль-XXI». Це збірка російською, українською, одне чи декілька есе, оповідань навіть написані русинською (закарпатською) мовою. Туди мали увійти ще три повісті, але я просила редакторів, щоб шрифт не був надто дрібним: планую дарувати різним людям і хочу, щоб її можна було легко читати. Тому на 460 сторінок усе не помістилося! Інше видаватиму пізніше.

«Кохання короля» я щойно написала для літературного конкурсу. Роман можна почитати в електронному вигляді на сайті Букнет. Але коштує він там 29 гривень. Зі мною підписано контракт, я не маю права надавати безкоштовного доступу протягом півтора року. Друкувати можу, але щось мені не хочеться його друкувати. Мене навіть назва смішить. Хто таке

читатиме? Там кохання було умовою конкурсу, а я цю тему «тримала за хвіст» і писала про свого собаку та безліч інших реальних історій, вмонтованих у сюжет твору. Згадувала час від часу: «Ой! Треба ж щось про те... кохання!» І дописувала абищо... Мені здавалося, що журі конкурсу це не може не помітити! І я постійно чекала, що мене викинуть звідти, як погане кошеня, що випадково попало не у свій дім. Але я чомусь у фіналі...

Знову якась диво. Тепер редактор каже, що я йду там чи то п'ятою, чи сьомою у рейтингу, хоча, може, вже і впала... Поки тут пишу...

Київ. Дім художника. Творча зустріч «Дежавю»

- Що для тебе творчість?

- Повітря. Життя. Єдиний можливий спосіб існування.

- У тебе є свої правила життя?

- Ой... Ніколи про це не думала. Певно, що є. Ми відповідальні перед тими, кого привели в цей світ. Усе інше підкоряється цій темі. Мама в дітей має бути здоровою, щасливою і задоволеною, тільки тоді вона може для них бути корисною. Це вважається правилом?

Я хочу, щоб мої діти мною пишалися. І все для цього роблю. У нас з ними гарні стосунки. Ми дружимо.

- У нас, на «Медіа порталі АТС», є традиція закінчувати інтерв'ю побажанням цьому світу.

- Цінуймо життя! Бо воно в нас одне-єдине! Цінуймо одне одного. Цінуймо світ, природу, час, у який нам довелося жити, бо ніхто з попередніх поколінь ніколи не мав стільки можливостей, як ми тепер завдяки інтернету! Навіть це інтерв'ю неможливо було би уявити ще декілька років тому.

У світі стільки всього цікавого, а люди воюють і воюють... Як хом'яки у банці за територію. Людство нічому не вчиться. Це засмучує. Тому мені здається, що якби ми цінували життя по-справжньому, то цього б не було. Тому цінуймо життя! Воно прекрасне. І одне!

ВИСНОВКИ

Інтерв'ю як самостійний жанр має особливий вплив на аудиторію, адже йому характерна переконливість і достовірність, тому що воно містить свідчення, заяви та повідомлення авторитетної особистості.

Простеживши історію виникнення інтерв'ю як журналістського жанру, можна сказати, що в результаті його розвитку виграли усі:

- головним для швидко зростаючої масової читацької аудиторії стає можливість самостійного інтерпретування «розгорнутих цитат» респондентів;

- співрозмовник (респондент) отримує можливість пояснити свою позицію, висловити свою точку зору.

- видання тим самим мінімізує свою відповідальність за невірне тлумачення та аналіз чужих слів. А з іншого боку забезпечує собі довіру читачів.

- журналісти завдяки тому, що знаходять можливість спілкуватися зі значними та поважними особами, підвищують свій соціальний статус. Їх ім'я, завдяки особистій майстерності інтерв'ювання, отримує можливість відокремитись від видання, з яким вони працюють. Тобто репортери стають журналістами та розвивають себе як власний бренд.

Інтерв'ювання стає добре розвиненою областю газетної журналістики, у якій застосовується все різноманіття такого складного але цікавого журналістського жанру як інтерв'ю.

Журналістикознавці класифікують жанри інтерв'ю, відштовхуючись від таких критеріїв:

- від завдання, яке вони виконують за призначенням;
- від форми викладу журналістської розмови, яка відбулася;
- від ступеня офіційності;
- від статусно-рольового положення журналіста та респондента за принципом міжособистісних відносин: домінуванням та рівністю;

- від кількості осіб, задіяних у спілкуванні ;
- від цілей.

На практиці, як правило, прийнято в першу чергу визначити мету створення інтерв'ю:

- соціально-психологічний портрет особистості;
- з'ясування точки зору авторитетної людини на актуальну проблему.

Від цього залежать наступні етапи роботи над створенням майбутнього журналістського матеріалу.

Нами був проведений аналіз контентно-тематичного наповнення всеукраїнських інтернет-видань: «Дзеркало тижня», суспільного мовника «Суспільне Культура» та газети «Літературна Україна» за період грудень 2020 року - лютий 2021 року.

У виданні «Дзеркало тижня» в різних рубриках було представлено 217 матеріалів на тему культури та мистецтва. Із них тільки 1 матеріал, написаний в жанрі інтерв'ю.

На сайті суспільного мовника «Суспільне Культура» ми зафіксували 715 текстових матеріалів на культурологічну тематику. Але тільки 6 матеріалів було зроблено в жанрі інтерв'ю.

У інтернет-версії газети «Літературна Україна» ми нарахували 356 матеріалів, що стосуються культурно-мистецької тематики. Однак лише 2 матеріали створено в жанрі інтерв'ю.

Можна зробити висновок, що культурологічна тематика досить популярна серед читачів. Але текстових матеріалів, представлених в жанрі інтерв'ю в процентному співвідношенні дуже мало. Однак теоретики та практики журналістикознавства стверджують, що інтерв'ю дуже популярний журналістський жанр. Тоді де ж вони? Більшість таких матеріалів виходить в ефір у відео-форматі. Тому, щоб зробити текстові інтерв'ю у інтернет-просторі настільки ж популярними, бажано створювати їх у форматі мультимедійної історії, та через гіперпосилання вмонтовувати у контекст видання.

Одним із найпопулярніших видів інтерв'ю у медіа вважається портретне інтерв'ю. Це спричинено кількома обставинами: інтересом читача до певної особистості, можливістю проникнути в її внутрішній світ, а також біографічною достовірністю (герой розповідає сам про себе).

Тому для медіа порталу АТС нами було написано 3 портретних інтерв'ю. Авторський інформаційний продукт вже опублікований на медіа порталі АТС.

1. Жива історія, або Як виникають авторські музеї. Режим доступу: <https://creativpodiya.com/posts/61984>

2. Олена Кицан-Пашук – переможець конкурсу «Колібрі»: про себе, творчість і світ. Режим доступу: <https://creativpodiya.com/posts/51086>

3. Оксана Коваленко: Свобода викликає залежність. Режим доступу: <https://creativpodiya.com/posts/64534>

Матеріали мали певний резонанс – сумарний перегляд – 28174 «унікальних відвідувачів», і ця цифра збільшується з плином часу. З чого можна зробити висновок, що творчий доробок якісний та цікавий інтернет-аудиторії України.

Портретне інтерв'ю за роки свого існування вже сформувалося як жанр, отримало свої характерні ознаки та особливості. Але інтерв'ювання - цікавий творчий процес, тому журналісти намагаються додавати все нових і нових яскравих барв до його створення, для того щоб розкрити особистість інтерв'юера, його думки, справжні емоції, переживання, систему цінностей, життєві позиції і багато іншого.